

A KOREAI MODERNIZÁCIÓ ÉS AZ ANGOL NYELV

OSVÁTH GÁBOR

OSVÁTH Gábor (1946-): főiskolai adjunktus. 1989 óta a koreai szakcsoport vezetője a Keleti Nyelvek Tanszékén. Művei: Koreai hangok és betűk (1989), Külgazdasági olvasókönyv koreai nyelven (1991), Magyar-koreai igei vonzatszótár (1993), Koreai nyelv és kultúra (szerk. 1995), Koreai nyelv alaplafokon I. (1995).

Korea Japánnál jóval később lépett a modernizáció útjára. A századfordulón ezért válhatott nagyhatalmi vetélkedés tárgyává, amely végül Japán általi gyarmatosításához vezetett (1910-1945). Ebben az időszakban a nyugati civilizáció eszméi és tárgyi valósága japán közvetítéssel jutottak el Koreába, s az új jelenségek nyugati nevei a japán nyelvi modell hatására váltak a koreai nyelv részévé, mint kölcsönszavak és tükörszavak.

Az angol nyelvi elemek kölcsönzésének folyamata a II. világháború után még inkább felgyorsult az USA-val való sokoldalú katonai és gazdasági kapcsolatok következtében. A japán közvetítés szerepe lecsökkent. 1945 és 1988 között mintegy 3 millió amerikai katona szolgált hosszabb-rövidebb ideig, egymást váltva Koreában. A személyi kapcsolatok egyre intenzívebbé válását az is mutatja, hogy míg 1970-ben mindössze 50 ezer koreai nemzetiségű élt az USA-ban, számuk 1990-re 1,1 millióra duzzadt; egyedül Los Angelesben félmillió koreai él. Ma már több koreai él az USA-ban, mint japán vagy kínai! Az ott tanuló koreai állampolgárságú egyetemisták kb. 30 ezren vannak.

A neokonfuciánus hagyományok dogmatikus tiszteletével párhuzamosan kialakult elzárkózottságot, amellyel Korea kiérdemelte a "Remetekirályság" gúnynevet, a XX. században a nyitottság, az újra való fogékonyság váltotta fel. A konfuciánus tulajdonságok másik oldala került előtérbe; a fegyelmezett tanulás képessége, az újat nyújtani tudó mester tisztelete és követése. Politikai, társadalomlélektani motiváció is szerepet játszott ebben a folyamatban: bizonyítási kényszer egyrészt a megvetett gyarmatosító, Japán, másrészt a kommunista Kína és Észak-Korea irányában. A korösszetételében rendkívül fiatal dél-koreai társadalom szivacsként szívta és szívja magába a nyugati tudomány és kultúra eredményeit azok - többnyire angol - nevével együtt. A Nyugattal történő megismerkedés történelmileg viszonylag rövid idő alatt és igen nagy intenzitással ment végbe. Ez magyarázhatja, hogy az új jelenségek anyanyelvükön történő megnevezésére nem maradt idő. Hogy az angol szókészlet milyen jelentős szerepet játszik ma a koreai nyelvben, ennek eldöntéséhez elegendő megnézni, hogy az angol **hand** szónak hány származéka szerepel **koreai (!) szóként: hand, hand drill, hand vise, hadbag, handball, handbook, handbrake, hand-off,**

hand organ, handcar, hand truck, handle, handling!¹ Ez a nagy mennyiségű angol szóanyag sem tudta azonban fellazítani a koreai szókészlet hagyományos struktúráját: az angol kölcsönszók aránya 5-6% körül van (a magyarban 1,6%, a japánban 8-10%). A koreai szókészlet döntő többségét eredeti koreai és "kínai-koreai" elemek alkotják, Japánhoz és Vietnamhoz hasonlóan a kínai szótagmorfémákból összeállított "sino-koreai" szavakat nem tartják - a hagyományos értelemben véve - kölcsönszónak.

Szókinsz-statisztikai vizsgálatok az idegen nyelvi elemek számának fokozatos növekedését jelzik, másrészt eltérő szótárszerkesztői gyakorlatot mutatnak: nincs egyetértés abban, hogy melyik szó minősüljön kölcsönszónak (van olyan szótár, amelyben a **yes** és a **good morning** koreai szóként is szerepel!). Egy 164 ezer szavas nagyszótár (1957) 45,47% eredeti koreai, 52,11% sino-koreai és csak 2,43% idegen szót tartalmaz (az idegen szavak 85-90%-a angol eredetű). Az 1961-es 258 ezer szavas Nemzeti nagyszótárban az eredeti szavak aránya mindössze 24,4%, a sino-koreaiaké 69,32% (!), s 16 ezer (6,28%) idegen szó zárja a sort. Tanulságos az egyes újságok nyelvezetének elemzése is: 1983 július 28-án a Chosun Ilbo c. napilap 1145 szót tartalmaz, s ezek közül 107 (5,72%) idegen szó. Összehasonlításként: a Japán Nyelvtudományi Intézet hasonló vizsgálata 12,6% idegen szót mutat ki (döntő többségük ott is angol eredetű). Még magasabb az idegen szavak aránya a koreai terméknevek között; ruhaipar: 66%, illatszer: 67%, jégkrém: 61% stb. Az idegen eredetű cégnevek esetén a ruhaipar részesedése 60%, a cipőiparé 67%, míg a szórakoztatóiparé csak 19%.

A külföldiek számára készült kezdő koreai nyelvkönyvek szóanyagának vizsgálata is jelzésértékű lehet; a Speaking Korean I. kötetének (1984) angolból kölcsönzött szavai: **bus, necktie, coffee, taxi, television**. A Koryo Egyetem 1991-es, modernebb szemléletű nyelvkönyvében (I-II. kötet) a 990 szóból már 33 idegen szó, s közülük csak kettő nem angol eredetű (a portugál **ban** 'kenyér', a német **arbeit** 'mellékállás' jelentésben, mindkettő japán közvetítéssel). Az angol szavak: **guitar, necktai, note, bus, bell, ball-pen, shampoo, sofa, shopping, icecream, elevator, juice, camera, coffee, coat, cola, classic, taxi, call-taxi, tennis, tennis-racket, television, party, pop-song, program, ski, stress, card (credit card), soup, Christmas, paint** (az egyszerűség kedvéért itt is mellőztem a koreai hangalakot).

Az angolból átvett kölcsönszavakat vizsgálva képet alkothatunk arról, hogy milyen különbségek voltak vagy vannak a Kelet és Nyugat életformájában, kultúrájában. Az **ink** és **pen** szó átvétele elárulja, hogy a koreai tust és ecsetet használt korábban, a **table** szó azt jelzi, hogy a padlón, "törökülésben" ülő koreai rendkívül alacsony, az európaiától lényegesen eltérő asztalt (takcha)² használt. Az ülőalkalmatosságot többnyire nélkülöző koreaiak a szék megnevezésére csak egy

¹ Minjungseorim's Essence Korean - Korean-English Dictionary, Seoul, 1986.

² A koreai szavak átírására Mc Cune -Reischauer rendszerét vettem át: t', k', p' = hehezetes hangok, ㅎ = a, ㅜ = i, j = dz, dʒ, ae = nyílt e, oe = ö

szót ismertek (ujja), míg az angolok legalább négyet (chair, stool, bench, sofa): ez lehet az oka annak, hogy közülük-e tárgyakkal megismerkedve - kettőjük nevét is átvették a koreaiak **bench'i** és **sop'a** hangalakkal. A padlón ülést az is indokolta, hogy a hagyományos koreai házakban padlófűtést (ondol) használnak. Ennek következtében viszont nem ismerték a kályhát: Dél-Koreában az angol **stove**, Északon az orosz **pecska** szóval jelölik ezt a tárgyat. A pálcikával evő koreaiak az angolból vették át az európai evőeszközök nevét (**kinfe, fork, spoon**). Az étkezési kultúra ízeit tekintve talán a legnagyobb különbség a tej és tejtermékek európai méretű tiszteletének hiánya volt, ezért vették át a **milk, butter, cream, cheese, sour cream** szavakat. Más, angol eredetű ételnevek: **cake, salad, cutlet, pork, fried chicken, cabbage** stb.

A műszaki életben rengeteg az angol jövevényszó, elég az autózás terminológiáját említeni. A **haendül** szó rövidülés a handle bar 'kerékpárgormány' szerkezetéből, de (steering) wheel 'autó kormánykereke' és knob 'autókilincs' jelentése is van a koreaiiban. Egyéb példák (átírás nélkül): **tire, wiper, valve, fender, trunk** ('csomagtartó' és 'bőrönd' is), **cylinder, bearing, gear, accelerator, piston, piston, rod, piston ring, door** ('autóajtó'), **light, winch, carburator** stb. A **brake** szó japán és koreai kiejtéssel is meggyökeresedett: **bureki** (jp.), **bureik'ŭ** (kor.). Származékszavait is átvették: **brake-drum** 'fékdob', **brake-lining** 'fékbetét'.

Az angolból származó kölcsönszavak magas arányának kialakulásához az is hozzájárulhatott, hogy az ún. **nemzetközi műveltségyszavak** és **földrajzi nevek** túlnyomó többsége is az angol nyelv közvetítésével és **angol hangalakjában** került a koreaiába: **k'at'egori** < category, **bayolin** < violin, **k'aerik'och'ŏ** < caricature, **baik'ing** < viking, **Jup'it'ŏ** < Jupiter, **dainomait'ŭ** < dynamite, **p'aent'omaim** < pantomime, **p'ŭrimiŏm** < premium, **Indoch'aina** < Indochina, **P'ollaendŭ** < Poland, **aisot'op'u** < isotope stb. Előfordul, hogy latin- illetve görög eredetűnek tartanak angol kiejtésben meggyökeresedett szavakat: **allibai** < alibi, **deit'a** < data.

Észak- és Dél-Korea eltérő politikai orientációját jelzi, hogy míg Délen az angol, Északon az orosz kiejtés közvetítette az alábbi nemzetközi szavakat.

Észak	Dél	
kkamppaniya	k'aemp'ein	'kampány'
kkabel	k'aeib'ŭl	'kábel'
t'angk'ŭ	t'aengk'ŭ	'tank'
Wengŭriya	Hongari	'Magyarország'
Budappeshyut'ŭ	Budapesut'ŭ	'Budapest'

Mivel a nemzetközi szavak a dél-koreai nyelvváltozatban angolos alakjukban honosodtak meg, a nyelvileg kevésbé iskolázott koreaiak az angolra mint valamiféle európai alapnyelvre tekintenek, amit az európaiak többsége használ. A latin betűket sokan azonosítják az angol ábécével: "Vietnam, a Fülöp-szigetek, Malajzia és Indonézia, mivel nem volt saját ábécéjük, az **angol ábécét**

választották".³ A tévedés oka az lehet, hogy a koreaiak angol nevükön ismerik a latin betűket: ei, bi, si stb.

Az angol jövevényszók hangtani beilleszkedése

Míg a japánban a kölcsönzött szó hangalakja gyakran a felismerhetetlenségig megváltozik (**sekuhara** < sexual harassment),⁴ a koreai esetben sokkal jobb a helyzet. Ennek fő oka az, hogy a koreai írás (hangul) - a szótagjelölő japán **kana** írással ellentétben - hangjelölő, s így a kölcsönzók eredeti ejtést megközelítő módon történő lejegyzésére sokkal jobbak az esélyek. A korlátozott számú szótaggal rendelkező kínai sem képes megfelelően reprodukálni az idegen szó hangalakját, így érthető, hogy a koreai kiejtés és ábécé a nemzeti büszkeség tárgya Koreában. A következő megállapítás - amely kielégíti a koreai nacionalizmus Japán- és Kína-ellenes igényeit - az említett kínai és japán fogatékosságok vonatkozásában tartalmazza az igazság elemeit: "Nyelvünk hangzóállománya igen gazdag, ezért bármely idegen szó kiejtését tökéletesen vissza tudja adni, írásunk - tudományos voltának köszönhetően - bármely hangot le tud jegyezni."⁵ Vizsgáljuk meg, mennyire igaz ez a megállapítás a koreai nyelv angol eredetű kölcsön- szavai esetében!

1. A koreaiiban - a japánhoz hasonlóan, de más okból - gyakori, hogy az egy szótagú angol szót három, négy, sőt öt szótagúra bővítve veszi át: straight > **sūt'ūreit'ū**. A jelenség oka a koreai nyelvnek az a fonológiai sajátossága, hogy a zár-, rés-, és zárréshangok csak magánhangzó előtt teljes képzésűek (azaz a zár nem pattan fel, a levegő nem áramlik ki); tehát ahhoz, hogy a koreaiul beszélő ezeket a mássalhangzókat teljes képzésűnek hallhassa, magánhangzót (ū) kell közbeiktatnia: **p'ok'ū** < fork, **ridū** < lead.
2. A koreaiiban a zöngés-zöngétlen oppozíció nem játszik jelentésmegkülönböztető szerepet; az l-r sem külön fonéma. Ez okozza azt, hogy két különböző angol szónak a koreaiiban megegyezhet az átírása: **rait'o** < 1. lighter, 2. writer, **raemp'ū** < 2. lamp, 2. ramp, **ridū** < 1. lead, 2. read. Az altáji nyelvekben - így a koreaiiban is - a szó elején nem fordulhat elő az l-r fonéma; csak idegen szavak átírásakor szembesülnek ezzel a problémával, ilyenkor viszont csak r-nek lehet ejteni: **robi** < lobby, **rinch'i** < lynch stb. (Magánhangzók között és magánhangzó előtt realizálódik r allofon.)
3. Mivel az s/š fonéma i és wi előtt ŝ allofonnak ejtendő, az átírás- a koreai kiejtést követve - nem tudja megkülönböztetni a seat és sheet szavakat egymástól: **šhit'ū**. Ez magyarázza azt is, hogy a koreai a következő angol szavakban ŝ hangot ejt: **t'aekšhi** ; < taxi, **šhijūn** < season, **šhiso** < seesaw stb. (Ugyancsak a koreainak ezzel a fonológiai * sajátosságával

³ Hangul Saesoshik, 1995/3, p. 6.

⁴ vö. Hidasi, Szakmai Füzetek, 1995/4, p. 37.

⁵ Hangul Saesoshik, 1989/8, p. 6.

magyarázható, hogy a koreai fül nem tudja egymástól megkülönböztetni a magyar város-városi szópárt.)

4. Vannak olyan angol mássalhangzó fonémák, amelyek a koreában allofonként sem fordulnak elő: f, v, θ, ð, z, ʒ; ezeket koreai hangokkal pótolja : **Ibu** < Eve; az f helyett nemcsak hehezetes p', hanem h is előfordul, így kétféle átírás is kialakulhatott: file > 1. **hail**, 2. **p'ail**, cuffs > 1. **kahusu**, 2. **k'opūsū**. Ilyen kettőség kialakulásához az is hozzájárulhatott, hogy az egyik forma a japán közvetítésével került a koreába: fan > 1. huang (jp.) 2. **p'aen**. Az f-v mássalhangzópár hiánya eredményezte a következő szavak egymással megegyező átírását: p'ok'ŭ > 1. fork, 2. pork, p'eint'ŭ > 1. paint, 2. feint.
5. A j fonémát i-vel pótolja: **isūt'ŭ** < yeast.
6. Mint a 4. pontnál láttuk, az átírási variációk kialakulásához az is hozzájárulhatott, hogy a kölcsönszók egy része japán közvetítéssel került a koreába, s később a japános alak-részben a nemzeti érzés okán, részben a pontosabb kiejtés kedvéért - háttérbe szorult: reel(s) > 1. **riru** (jp.), 2. **ril**, butter > 1. **ppada** (jp.), 2. **bōtō**. (Észak-Koreában csak az 1. alakot ismerik.), trick > 1. **toriku** (jp.), 2. **t'ŭrik**

Alaktani beilleszkedés

1. Az angol nomen-verbumot a **hada** 'csinál' jelentésű segédigével igésítik: **t'ŏn** (<turn) + **hada** 'fordul' (úszó), **masūt'ŏ** (<master) + **hada**, **wŏmingŏp** (<warming up) + **hada**, **nekt'ai** (<necktai) + **hada** 'nyakkendőt köt/hord' stb.
2. Az angol melléknév is a **hada** elem segítségével válik koreai szóvá. (Ennek oka az, hogy a koreában/és japánban is/ az ige és a melléknév alaktanilag lényegében megegyező módon viselkedik.) Példák: **t'op'u** (<tough) + **hada**, **aironik'ol** (<ironical) + **hada**, **senseishyŏnl** (<sensational) + **hada**, **sup'ot'i** (<sporty) + **hada**, **haensŏm** (<handsome) + **hada**, **t'ip'ik'ŏl** (<typical) + **hada** stb.
3. A koreai átvevő gyakran nem veszi tudomásul az eredeti angol szó alaktani jellemzőit, azaz végződéseket hagy el:
 - a) **Az igenévi képző negligálása:** **saellŏrimaen** 'salaried man', **p'ŭrai** (<fry) + **han talgyal** 'fried egg', **p'ŭrogŭraem haksŭp'** 'programmed learning', **haihil** 'high-heeled shoes', **haiŏ** (<hired) 'hired taxi'. (Az utóbbi két példa rövidítés is, lásd 4. pont.)
 - b) **A többes szám végződésének elhagyása:** **haemegŭ** <ham and eggs, **songŭllasŭ** <sunglasses, **p'aent'i sŭt'ak'ing** <panty stockings, **reidip'osŭt'ŭ** <Ladies First.
 - c) **Az angol szókapcsolatot gyakran tőszóként fogja fel:** **ch'ek'ŭin** <check in, **nogud** <no good, **t'op'ŭgai** <tough guy

5. A hosszabb angol alakot lerövidíti:

- a) **A szószerkezet (egy szóra) rövidül:** haiő <hired car, haihil <high heel, rohil < low heel, k'omp'üreksű < inferiority complex, sűp'ik'ő < loud speaker, sűt'en < stanless steel; utóbbi példa átvezet a b)-hez.
- b) **A hosszabb szó rövidül:** gyakran történik amerikai-angol mintára (aedű <ad (vertisement), ad (vertising stb.) Önálló rövidítések: **inp'ullei** <inflation, **ero** < erotic, **haendi** < handicap (csak a sportnyelvben rövidül!), **t'ingk'ű** <tincture, **ap'at'ű** <apartment, **arenji** <arrangement, **rok'e** location 'helyszíni forgatás', **rep'ű** < reflex, **t'ellebi** < television (vö. japán **terebi**, melyet a koreai is átvett). Előfordul két különböző szó azonos alakra történő rövidítése is: **daia** < 1. diamond, 2. diagram. A **obők'ot'ű** < overcoat önálló szóként is létezik a koreaiiban, de egy ún. hibrid (koreai+angol) összetételben lerövidül: **t'ol** 'szőr' + **obő** (<over) > t'őlobő 'bunda'.
- c) **Önkényes szóösszetételek:** angol szavakat az angoltól eltérő módon kapcsol össze.

Példák: **ot'obai** < auto+bike, angolul: autocycle, motorcycle, motorbike, **oldűmisű** < old miss angol: 'old maid'. A japán **goru-in** szerkezetet vette át a koreai **gorin** hangalakban; a goal+in angol elemekből konstruált szónak 'gólt rúg, kosarat dob, sőt elszakítja a célszalagot' jelentése van a koreaiiban!

Jelentéstani beilleszkedés

Az átvétel során minden szó, ha lényegesen nem is, árnyalataiban, hangulatában valamilyen mértékben módosul. Bár létezik az ún. jelentésmegtartás, amikor a szó eredeti jelentését (többnyire egyjelentésű szavakról van szó) megőrzi, a szót kísérő mögöttes tartalom, a szó hangulata - ha csekély mértékben is - megváltozik.

1. **Jelentésmegtartás:**⁶ a szakterminológiában gyakori (**mok'aedőm** < macadam **buldojő** < bulldozer stb.) Ide tartoznak azok a szavak is, amelyek koreai szinonimapárjukkal szemben a nyugati kultúrára utalnak, ezért más szóhangulattal bírnak: **baip'ű** < wife, **wain** < vine stb.
2. **Jelentésszűkítés:** a leggyakoribb eset; az átvett szó jelentése általában a konkrét felől absztrakt irányban szűkül. Példák: **haemő** < hammer (a koreaiiban sporteszközként, valamint hibrid összetételekben technikai terminusként él 'légkalapács', 'gőzkalapács' jelentésben), **naip'ű** < knife (a koreaiiban csak 'evőeszközként használt kés' jelentése van), **ilding** <building (a koreaiiban magasépületet jelent), **ch'aenol** <channel (a magyarhoz hasonlóan csak 'tévécsatorna'), **op'ő** <offer (csak kereskedelmi

⁶ A terminológia Országgh: Angol eredetű elemek a magyar szókészletben, Bp., 1977. c. művéből származik

5. A hosszabb angol alakot lerövidíti:

- a) A szószerkezet (egy szóra) rövidül: **haiő** < hired car, **haihil** < high heel, **rohil** < low heel, **k'omp'üreksű** < inferiority complex, **sűp'ik'ő** < loud speaker, **sűt'en** < stanless steel; utóbbi példa átvezet a b)-hez.
- b) A hosszabb szó rövidül: gyakran történik amerikai-angol mintára (**aedű** < ad (vertisement), **ad** (vertising stb.)) Önálló rövidítések: **inp'ullei** < inflation, **ero** < erotic, **haendi** < handicap (csak a sportnyelvben rövidül!), **t'ingk'ű** < tincture, **ap'at'ű** < apartment, **arenji** < arrangement, **rok'e** location 'helyszíni forgatás', **rep'ű** < reflex, **t'ellebi** < television (vö. japán **terebi**, melyet a koreai is átvett). Előfordul két különböző szó azonos alakra történő rövidítése is: **daia** < 1. diamond, 2. diagram. A **obők'ot'ű** < overcoat önálló szóként is létezik a koreaiiban, de egy ún. hibrid (koreai+angol) összetételben lerövidül: **t'ol** 'szőr' + **obő** (<over) > **t'őlobő** 'bunda'.
- c) **Önkényes szóösszetételek:** angol szavakat az angoltól eltérő módon kapcsol össze.

Példák: **ot'obai** < auto+bike, angolul: autocycle, motorcycle, motorbike, **oldűmisű** < old miss angol: 'old maid'. A japán **goru-in** szerkezetet vette át a koreai **gorin** hangalakban; a goal+in angol elemekből konstruált szónak 'gólt rúg, kosarat dob, sőt elszakítja a célszalagot' jelentése van a koreaiiban!

Jelentéstani beilleszkedés

Az átvétel során minden szó, ha lényegesen nem is, árnyalataiban, hangulatában valamilyen mértékben módosul. Bár létezik az ún. jelentésmegtartás, amikor a szó eredeti jelentését (többnyire egyjelentésű szavakról van szó) megőrzi, a szót kísérő mögöttes tartalom, a szó hangulata - ha csekély mértékben is - megváltozik.

1. **Jelentésmegtartás:**⁶ a szakterminológiában gyakori (**mok'aedőm** < macadam **buldojő** < bulldozer stb.) Ide tartoznak azok a szavak is, amelyek koreai szinonimapárjukkal szemben a nyugati kultúrára utalnak, ezért más szóhangulattal bírnak: **baip'ű** < wife, **wain** < vine stb.
2. **Jelentésszűkítés:** a leggyakoribb eset; az átvett szó jelentése általában a konkrét felől absztrakt irányban szűkül. Példák: **haemő** < hammer (a koreaiiban sporteszközként, valamint hibrid összetételekben technikai terminusként él 'légkalapács', 'gőzkalapács' jelentésben), **naip'ű** < knife (a koreaiiban csak 'evőeszközként használt kés' jelentése van), **ilding** < building (a koreaiiban magasépületet jelent), **ch'aenol** < channel (a magyarhoz hasonlóan csak 'tévécatorna'), **op'ő** < offer (csak kereskedelmi

⁶ A terminológia Ország: Angol eredetű elemek a magyar szókészletben, Bp., 1977. c. művéből származik

szakszó; 'ajánlat'), **riding** <reading ('hangos olvasás'), **p'illŭm** <'a film nyersanyaga'), **sŭt'a** <star ('filmszillag'), **sŭp'aik'ŭ** <spark ('elektromos szikra'). A jelentésszűkülés érdekes alcsoportja, amikor a kölcsönzött szó, koreai megfelelőjével ellentétben valami speciálisan nyugatit, európaiat jelent: **k'ülleshik** (<classic) **ŭmak** 'nyugati, klasszikus zene', **daensŭ** <dance 'nyugati tánc'. A bebocsátást kérő kopogtatást angol szóval jelölik: **nok'ŭ** <knock; azért, mert ez korábban nem volt szokás Koreában, köhécseléssel, torokköszörüléssel jelezték a bebocsátás iránti igényüket.

3. **Jelentésbővülés:** jóval ritkább, mint a jelentésszűkülés. Japán mintára alakult ki a **waishyassŭ** <white shirt 'mindenféle ing' jelentése, valószínűleg azért, mert a férfingek jellemző színe akkoriban a fehér volt. A **sŭt'ail** <style szónak a 'stílus' alapjelentésen túl kialakult egy 'alak, test mellékjelentése is a koreaiiban, például ebben mondatban: **Sŭt'ailli chot'a** 'Jó alakja van'. A **sŭt'aillisŭt'ŭ** <stylist szónak 'dandy, piperkőc' jelentése fejlődött ki.
4. **Jelentésváltozás:** a kölcsönzött angol szó egy teljesen új jelentést kap, eredeti angol jelentését nem ismerik. Ez gyakran japán hatásra történt: a **saida** (jp. saida) <cider szó eredeti angol jelentése 'almabor' volt, a mai koreaiiban (és japánban) csak a 'szénsavas üdítőital' jelentése ismert. Az angol **home** szó a japánban **homu**⁷ alakban 'peron, vágány' jelentést kapott, ez az angolban teljesen hiányzik, ott **platform**. A japán jelentést átvette a koreai is **hom** hangalakban. A **seil** <sale szónak az angoltól eltérően 'árleszállítás' jelentése alakult ki.

Tükörszók

A tükörfordítások jelentős része a kínai szótagmorfémák segítségével valósult meg (a kínai nyelv segítségével rendkívül könnyen lehet rövid, tömör szóösszetételeket alkotni). Sok tükörfordítás először Japánban született meg, s a koreai később vette át: a megfelelő sino-koreai kiejtéssel adaptálva.

Ha a tükörszavakat szintaktikai és szemantikai szerkezetük, belső formájuk szerint vizsgáljuk, akkor három fő típusukat különböztethetjük meg:

1. **Tüköralakzat (loan rendition):** nem adja vissza pontosan az eredeti jelentést, csak "magyarázza", "értelmezi" azt. Példák: **tunoe wiwŏnhoe** (agy+bizottság) 'brain trust', **sŭmogŭ omnŭn** (szmog+nélküli) 'smog free', **sŭmogŭga manŭn** (szmog + sok) 'smoggy', **ch'ukku** (rúg + labda) 'football'.
2. **Tükörfordítás (loan translation):** **kajok kyehoek** 'family' planning, **ch'ŏnyŏ yonsol** 'maiden speech', **chayu muyŏk** 'free trade', **ch'ŏnch'e** 'heavenly/celestial body', **chŏrŭi changmak** 'iron curtain', **chŏrŭi p'ye** 'iron lung', a **hyŏngmyŏng** 'industrial revolution', **segjegirok** 'world record', **chŏngsang hoedam** 'summit meeting'stb.

⁷ vö. Hidasi u.o.

3. **Tükörhibrid (loan hybrid):** az összetett szó egyik tagja angol kölcsönszó, a másik az angol szó koreai fordítása, példák: **sodasu** , soda water, **nailon yangmal** < nylon stockings', **P'ulmanch'a** < Pullman car/coach, **yongwasūt'a** < filmstar, k'op'ijip < coffee house.

Az angol eredetű kölcsönszókkal kapcsolatban nem azok nagy száma az elsődleges probléma, hanem a funkció nélküli ún. divatszók szinte korlátlan beözönlése. Kétnyelvű szótárak is szerepeltetik őket, annak ellenére, hogy megvan a jól ismert koreai megfelelőjük (átírás nélkül közlöm): **tea, plan, taylor, wedding, ticket, speed, lamp speech, cast** 'szereposztás', **lesson, leather, lion, hero, heroine, water, rice, wife, rain-coat, ferry (boat)** stb. A sportnyelvben hasonló a helyzet, mint Magyarországon a 30-as évek nagy sportnyelvújítási mozgalmát megelőzően; a futball terminológiájának nagy része angol eredetű: **free kick, penalty, penalty kick, penalty area, coach, training, goal line, goal keeper, lead, home ground, corner, corner kick** stb.

Délen a divat, a szabadidőipar, a tömegkommunikáció üzleti érdekei ezidáig az idegen -elsősorban angol - szavak további elterjedését segítették elő. Ennek a vásárláslélektani háttér az oka: az idegen elnevezést gyakran azonosítják az újszerűvel, a divatossal, a sikeressel, a megszokott, régimódi hazaival szemben. Mindazonáltal nemcsak Észak-Koreában, hanem Délen is tevékenykednek nemzeti érzéstől fűtött nyelvvédő mozgalmak: "Koreaiaknak kell lennünk nyelvünkben is, amely ma japán és amerikai hatások keveréke" - írja Kim Csi Ha költő.⁸ Megállapítása politikai indíttatású csúsztatás, hiszen a nagyszámú, gyakran funkciótlán idegen szó egyáltalán nem tudta megváltoztatni a koreai nyelv hagyományos rendszerét.

⁸ idézi P. Szabó: Hodori ötkarikával, Bp., 1989, pp. 72-73.